

Meget unge minder fra Stabrand

Denne artikel er skrevet af Leo Andreassen, der er født i Stabrand i 1934. Han har skrevet den omkring 1998, så der er jo sket meget siden, men lad os høre hans fortælling.

Jeg er født i købmandsbutikken i Stabrand, hvor min mor var datter af købmanden, der hed Jens Sørensen. Huset står der for resten endnu og der er stadigvæk købmandsbutik. Den nuværende købmand nu hedder Odgaard, og han har pudset de smukke kampesten, og kommunen har flyttet vejen om på bagsiden. Når jeg kører forbi, kan jeg ikke lade være med at tænke på, at derinde fødte min kære mor mig altså for snart 64 år siden. Men mine børnebørn er trætte af at høre historien.

Far var landmand og kontrolassistent, og han og mor blev gift i november 1933. Jeg er født Sct. Hans aften, og min mor havde siden travlt med at forklare, at jeg kom to måneder for tidligt, men det var vist meget almindeligt dengang.

Min far kom fra Fuglslev mellem Tirstrup og Hyllested, hvor han var ud af en søskendeflok på otte. Hans far havde gården øst for kirken i Fuglslev, og han var lidt af en foregangsmand, der bl.a. plantede en hel skov syd for Fuglslev. Blot havde han den samme svaghed som så mange andre skovplantere: Han kunne ikke nænne at tynde ud i træerne.

Bedstefar i Stabrand havde et lille landbrug foruden butikken, og det drev min far i et års tid, indtil han blev uvenner med bedstefar, og den unge familie flyttede til Tøstrup efter en kort tid i Hallendrup.

I Tøstrup købte far det første husmandsbrug på Gl. Landevej. Der var ikke meget jord til, men far fik med tiden købt lidt ekstra, så det blev på i alt 40 tdr. land. Det var ellers høns og kyllinger, der var fars største interesse. Han skaffede hurtigt et par hundrede høns og en maskine til udrugning af kyllinger. Den første maskine blev opvarmet ved petroleum, da vi ikke havde elektricitet i de første år. Jeg husker endnu den store petroleumslampe, der hang over spisebordet. I køkkenet havde vi en mindre petroleumslampe med et messingspejl bagved flammen, og denne lampe måtte mine forældre bære med i soveværelset, når de gik i seng.

Den største mangel på elektrisk strøm var nok ude i stalden og laden, hvor vi havde et tærskværk, der blev trukket af en hest, der gik i hestegang bag laden. Hesten var en meget godmodig nordbagge, og som lille dreng har jeg tit siddet på hesten, mens den gik rundt og rundt og trak værket, som far passede inde i laden.

Da vi fik elektricitet lige før krigen, skete der mange fremskridt for far. Han købte både en kværn og en

rundsav, og han begyndte at save træ og grutte korn for folk for at tjene lidt ekstra penge. Det var virkelig strenge tider.

For at få lov til at levere grise til 55 kroner stykket måtte far sommetider købe svinekort til 50 kroner stykket. Nogle bønder, der havde for mange grise, måtte ligefrem skyde dem og grave dem ned, men det har vi aldrig prøvet. Derimod har mor prøvet at lave sæbe af døde grise.

Det er fantastisk hvilken revolution i hverdagen elektriciteten har medført. I min barndom for kun 50 år siden brugte vi tællelys og petroleumslamper, og i dag sidder jeg og skriver erindringer på en computer, der næsten kan det hele. Det kan man da kalde en kolossal udvikling i vores tid.

Jeg mener ikke, at det nogensinde før i historien er gået så stærkt som i vores tid. Det er nok også derfor, at nogle af os har så svært ved at følge med. Det er et spørgsmål, om det kan fortsætte i samme tempo i fremtiden. Jeg håber det ikke for mine børnebørn. De skulle gerne have tid til også at være "mennesker"! Jeg tror godt I forstår, hvad jeg mener.

Nogle vil mene, at det er for tidligt at jeg er begyndt at skrive erindringer. Men man ved jo aldrig. Det eneste sikre er, at vi er sat her på jorden for at forsvinde herfra igen, og vi ved ikke hvornår. Heldigvis!

Næste gang vil jeg fortælle lidt om skolegang og krigsår i Tøstrup.

Leo Andreassen